

STORTINGET

Representantforslag 157 S

(2022–2023)

fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Ola Elvestuen, Ingvild Wetrhus Thorsvik,
Alfred Jens Bjørlo og Ane Breivik

Dokument 8:157 S (2022–2023)

**Representantforslag fra stortingsrepresentantene
Guri Melby, Ola Elvestuen, Ingvild Wetrhus
Thorsvik, Alfred Jens Bjørlo og Ane Breivik om
endring av brukerromsloven**

Til Stortinget

Bakgrunn

Forslagsstillerne viser til lov om ordning med brukerrorom for inntak av narkotika (brukerromsloven). Loven er ment å bidra til økt verdighet for mennesker med langvarig narkotikaavhengighet. Ny brukerromslov og forskrift trådte i kraft i 2019, og den la til rette for at man ved brukerrommene kan innta flere narkotiske stoffer på flere ulike måter. Dette var etter forslagsstillerne syn en helt nødvendig endring.

Brukerrommet tilbyr trygge og hygieniske rammer for injisering eller inhalering av narkotika. Det er et selvstendig mål at det er kompetent helsepersonell tilknyttet tilbudet som kan motivere brukerne til mer skånsomme inntaksmåter enn injeksjoner. Brukere kan innta narkotika med tilsyn av helsepersonell som blant annet kan gi rask hjelp ved overdoser. For eksempel kan det vises til at brukerrommet Prindsen mottakssenter håndterte 131 overdoser i 2022. Brukerrommene skal også gi råd og veiledning om forebygging av smitte og infeksjoner hos brukerne. Et annet formål er at det kan opprettes en trygg kontakt mellom de rusavhengige og hjelpeapparatet, som på den måten kan skape tillit og legge bedre til rette for god tverrfaglig oppfølging og behandling.

Forslagsstillerne er kjent med at Prindsen mottakssenter i Oslo har stor pågang med over 35 000 besøk i 2022 og har kapasitetsutfordringer. Det er også kapasitetsproblemer i inhaleringsrommet, noe som har en uønsket konsekvens ved at brukere da velger å injisere narkotika heller enn å inhalere. Det er mange brukere som må avvises hver eneste dag, enten fordi det på et gitt tidspunkt på dagen er for mange brukere som trenger brukerrommet, eller rusavhengige avvises på et annet grunnlag. I løpet av 2022 måtte brukerrommet i Oslo stenge 1 564 ganger i en kortere periode pga. kapasitet. Andre brukere avvises også dersom de ikke er bosatt i Oslo, eller de blir avvist fordi de ikke kan vise til en langvarig og skadelig injeksjonspraksis. Det finnes ingen oversikt over hvor mange unike brukere som er avvist, men de ansatte antar at det dreier seg om svært mange. Forslagsstillerne mener dette tydelig viser at det er behov for flere brukerrorom, samt at antallet brukere og behovet for dette skadereduserende tilbudet vil øke om nødvendige lovendringer vedtas. Det må være et mål at ingen skal avvises fra dette viktige tilbudet for noen av landets mest utsatte innbyggere.

Forslagsstillerne viser til at det etter lovendringen i 2019 har vært en betraktelig økning i inhalasjon av rusmidler ved brukerrommet, noe som er en ønsket utvikling der farligere injeksjoner blir erstattet. Forslagsstillerne viser til at det i lovverket fortsatt er et kriterium for å kunne benytte brukerrommet at man har en helseskadelig injeksjonspraksis og langvarig rusavhengighet. Forslagsstillerne mener det er nødvendig med en umiddelbar lovendring som fjerner kriteriet i loven om at man må ha hatt en helseskadelig injeksjonspraksis for å få bruke brukerrom med kompetent helsepersonell rundt seg. I sin ytterste konsekvens vil en slik lov kunne

føre til at inhalerende rusavhengige går tilbake til injisering.

Forslagsstillerne viser til at brukerromsloven oppstiller mange krav til hva et brukerrum skal inneholde. Blant annet skal et brukerrum inneholde et injiseringsrom et fremmøterom, et samtalerom og et inhaleringsrom samt ha tilgang til et behandlingsrom. Det oppstilles også en rekke krav til oppgaver, se f.eks. § 5 i brukerromsforskriften. Kommuner kan etablere brukerrum som et supplement til den øvrige helse- og omsorgstjenesten, men det er ikke et krav. Forslagsstillerne mener det bør etableres flere brukerrum flere steder i tilknytning til kravet som allerede stilles til kommunene om å dele ut brukerutstyr. Forslagsstillerne viser til at en fjerdedel av kommunene på tross av lovkrav ikke tilbyr gratis utstyr. Helsedirektoratet har (gjennom forskningsinstituttet KORFOR) kartlagt tilgangen på gratis brukerutstyr i norske kommuner, som viser at en fjerdedel av sprøytebrukerne bor i kommuner som ikke tilbyr gratis brukerutstyr. Helsedirektoratet slår fast at kommunene har plikt til å gjøre sterilt brukerutstyr tilgjengelig for sprøytebrukere i kommunen, og har bedt statsforvalterne etterse dette gjennom sine tilsyn med kommunene.

Etter lov om vern mot smittsomme sykdommer § 7-1 er kommunene pliktige til å forbygge smitte med blodbårne sykdommer. Utstyr for skadereduksjon omfatter utstyr for injisering eller røyking av rusmidler, nalokson nespray, kondomer/glidemiddel eller engangs tannbørster.¹ Forslagsstillerne tror at kommuner/byer av mindre størrelser vil slite med å imøtekomme alle kravene ved etablering av brukerrum, men samtidig må flere kommuner få opprettet bedre tilbud enn i dag. Forslagsstillerne mener derfor det bør gjøres en vurdering av om det kan gis unntak

1. <https://helse-stavanger.no/fag-og-forskning/kompetansetjenester/regionalt-kompetansesenter-for-rusmiddelforskning-i-helse-vest-korfor/utdeling-av-utstyr-for-skadereduksjon-ved-rusmiddelbruk>

tak fra lov og forskrift for enkelte krav ved etablering av brukerrum i mindre byer og tettsteder. Det er etter forslagsstillerne syn viktigere at det etableres flere brukerrum, enn at absolutt alle krav må innfris. Forslagsstillerne viser til at fremmøterom og samtalerom (og til og med inntaksrom) på mindre steder kan etableres i ett og samme rom. På mindre steder kan kanskje også tilgang til behandlingsrom dekkes av helsetjenester i samme bygg, eller i nærheten, men fra en annen tjeneste. Det vil også kunne være nyttig å gjøre unntak fra krav om inhalasjonsrom – da dette kan være krevende og dyrt å opprette. Forslagsstillerne viser til at det er mer risikofylt å injisere og derfor viktigere at denne atferden overvåkes av utdannet helsepersonell. Samtidig kan man komme i relasjon til bruker for å gi skadeforebyggende råd også ved injeksjon alene. Det er enklere og mindre risikofylt å inhalere hjemme alene.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å endre brukerromsloven samt endre tilhørende forskrift slik at mennesker med en langvarig rusavhengighet ikke kan avvises fra brukerrum selv om de ikke har eller har hatt en skadelig injeksjonspraksis.
2. Stortinget ber regjeringen sørge for at det i samarbeid med Oslo kommune etableres et ekstra brukerrum i Oslo som er tilgjengelig for alle rusavhengige uavhengig av bosted.
3. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til hvordan det kan gis unntak fra enkelte krav i brukerromsloven og brukerromsforskriften for at mindre byer og tettsteder enklere kan få etablert brukerrum.

9. mars 2023

Guri Melby

Ola Elvestuen

Ingvild Wetrhus Thorsvik

Alfred Jens Bjørlo

Ane Breivik